

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐρωτάτοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἰσερχόμενοι σήμερον, εὐλογία Θεοῦ, εἰς τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τιμῶμεν κατά τήν ἑορτήν ταύτην τῆς Ἰνδίκτου τήν «Ἡμέραν προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» καί ἀναπέμπομεν δοξολογικάς καί εὐχαριστηρίους εὐχάς πρός τόν Κτίστην τῶν ἀπάντων διά τό «μέγα δῶρον τῆς δημιουργίας».

Διακηρύσσομεν καί πάλιν γεγονυῖα τῇ φωνῇ, ὅτι ὁ σεβασμός πρός τήν κτίσιν καί ἡ διαρκῆς μέριμνα διά τήν προστασίαν της ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν ταυτότητος, ὡς ἐν ἐκ τῶν τιμαλφεστάτων στοιχείων της. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καί διδάσκει ὅτι αἰτία τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν «καλήν λίαν» δημιουργίαν καί τόν συνάνθρωπον εἶναι ἡ «Θεοῦ ἀλλοτριώσεις». Ὑπενθυμίζει δέ εὐθαρσῶς ὅτι δέν ὑπάρχει αὐθεντική ἐλευθερία χωρίς τήν Ἀλήθειαν καί ἔξω ἀπό τήν Ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ κατ' ἔξοχὴν ἐλευθεροποιός δύναμις. «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η', 32).

Ἐπί τρεῖς καί πλέον δεκαετίας, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προβάλλει μετ' ἐμφάσεως καί δυναμισμού, διά ποικίλων πρωτοβουλιῶν, τό οἰκοφιλικόν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ 1^η Σεπτεμβρίου 1989 θά σηματοδοτῇ καί θά συμβολίξῃ ἔσαεὶ τήν ἔναρξιν ἑνός εὐλογημένου κινήματος, τό ὁποῖον παρήγαγε καρπὸν πολύν, ἀνέδειξε τὰς πνευματικάς καί ἠθικάς ρίζας καί παραμέτρους τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἐκινητοποίησε πρόσωπα καί θεσμούς, ἐνέπνευσε τόν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, ἔδειξε τήν ὁδὸν πρός ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, ὁδὸν, ἡ ὁποία διαβαίνει διά μέσου, πρῶτον, τῆς κατανοήσεως τῆς συνδέσεως αὐτοῦ μέ τήν κρίσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καί τῆς ἀνάγκης ριζικῆς ἀλλαγῆς νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τήν κτίσιν, καί, δεύτερον, διά τῆς κοινῆς καί πανανθρωπίνης δράσεως, δεδομένων τῶν παγκοσμίων διαστάσεων καί τῶν τραγικῶν ἐπιπτώσεων τοῦ οἰκολογικοῦ ὀλέθρου.

Πολύτιμον παρακαταθήκην διά τό μέλλον ἀποτελεῖ ἡ σημαντικὴ συγγραφικὴ παραγωγή εἰς τόν χῶρον τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, κεντρι-

κήν θέσιν εις τήν ὁποίαν κατέχουν αἱ μελέται τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἀνεξάντλητον πηγὴν ἐμπνεύσεως θά ἀποτελοῦν καί αἱ εἰσηγήσεις εἰς τὰ δέκα ἐν πλῶ διεθνῇ οἰκολογικά Συμπόσια, εἰς τὰ ὁποῖα συμμετεῖχον ὀνομαστοὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες καί ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς, τοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ πνεύματος. Τὰ κείμενα αὐτά εἶναι ἰδιαίτερος χρήσιμα καί διὰ τήν περιβαλλοντικήν ἀγωγὴν, ἡ ὁποία διεκδικεῖ σημαντικόν ρόλον εἰς τήν σύγχρονον ἐκπαίδευσιν. Ὅρθῶς ἔχει λεχθῆ, ὅτι «στό μέλλον, μία παιδεία χωρὶς οἰκολογικὸν προσανατολισμό θά εἶναι παρωδία παιδείας».

Ἡ ἀειφόρος ἀνάπτυξις εἶναι μονόδρομος. Αὐτή, ἡ ὁποία διασφαλίζει τήν οἰκολογικὴν ἰσορροπίαν εἰς τό παρόν καί ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διὰ τό μέλλον, ἔχει τούς ὅρους της: τήν οἰκολογικὴν οἰκονομίαν, τήν ἀλλαγὴν εἰς τήν γεωργικὴν καί τήν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, εἰς τήν παραγωγὴν καί τήν χρῆσιν τῆς ἐνεργείας, εἰς τὰς μετακινήσεις καί τὰς μεταφορὰς ἀγαθῶν, νέα καταναλωτικά πρότυπα κ. ἄ. Δυστυχῶς, συχνά αἱ καλαὶ προθέσεις, αἱ συμφωνίαι καί αἱ διακηρύξεις, παραμένουν ἀπλῆ θεωρία, «μεγάλα λόγια», χωρὶς ἀντίκρουσμα εἰς τήν πράξιν, «ἀκάλυπτες ἐπιταγές», ὅπως ἔχει γραφῆ. Ἡ ἀνθρωπότης δέν συνετίξεται ἀπό τήν κλιματικὴν ἀλλαγὴν, τὰς καταστροφικὰς πυρκαϊὰς, τούς καύσωνας, τὰ πλημμυρικὰ φαινόμενα, τήν ραγδαίαν μείωσιν τῆς βιοποικιλότητος, τήν μόλυνσιν τῆς ἀτμοσφαίρας καί τῶν θαλασσῶν, τήν ἀποψίλωσιν τῶν δασῶν καί τὰς κοινωνικὰς ἐπιπτώσεις τῆς περιβαλλοντικῆς κρίσεως, μέ πρώτην τήν μαζικὴν μετανάστευσιν διὰ περιβαλλοντικούς λόγους. Ἐξακολουθεῖ νά τρέφῃ ψευδαισθήσεις περὶ τῆς ἐγγενοῦς ἰκανότητος τῆς φύσεως νά αὐτοπροστατεῦεται καί νά ὑπερβαίνει τὰ ἀνθρωπογενῆ τραύματα. Γνωρίζομεν, ἀλλὰ συνεχίζομεν νά δρωμεν ὡς ἀπληροφόρητοι, νά ἀπωθῶμεν τήν ἀλήθειαν ὅτι, ἀναφορικῶς πρὸς τήν σχέσιν μέ τό φυσικόν περιβάλλον, ὁ σύγχρονος τεχνοκρατικὸς καί οἰκονομοκεντρικὸς πολιτισμὸς μας δέν ἀποτελεῖ πρόοδον, ἐφ' ὅσον ἡ μεγαλυτέρα καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος συνετελέσθη εἰς τήν ἐποχὴν μας, ἐποχὴν κυριαρχίας τῆς ἐπιστήμης καί τῆς οἰκονομίας. Ἡ κλιματικὴ ἀλλαγὴ εἶναι μία μεγάλη καταστροφή, ἡ ὁποία προεκλήθη ἀπὸ τήν ἀνθρωπίνην ἀνευθυνότητα καί τό ἀδιέξοδον πρότυπον ὀργανώσεως τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἔχομεν μέλλον, μόνον ἐάν κατανοήσωμεν ὅτι ἡ προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας ὄχι μόνον δέν ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εἰς τήν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ εἶναι τό ὄχημα διὰ πραγματικὴν πρόοδον.

Ἐφέτος, οἱ ἐορτασμοὶ τῆς Ἡμέρας προστασίας τῆς κτίσεως συνηχοῦν μέ τήν κλαγγὴν τῶν ὄπλων εἰς τήν Οὐκρανίαν, μέ τήν κραυγὴν τῶν θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τούς βομβαρδισμούς τῶν πόλεων καί τῶν

ὑποδομῶν, τὴν συνοδυνωμένην φύσιν καὶ τοὺς στεναγμούς τῶν προσφύγων. Κάθε πόλεμος εἶναι μία ἀνθρωπιστική καὶ οἰκολογική καταστροφή. Ἡ συνεχιζομένη βία, ἐκτός ἀπὸ τὰς χιλιάδας ἀνθρωπίνων ζωῶν, τὰς ὁποίας καταστρέφει, καὶ τὴν μόλυνσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀναγκάζει κράτη καὶ λαοὺς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς μὴ φιλικὰς πρὸς τὸ περιβάλλον μορφὰς ἐξασφαλίσεως ἐνεργειακῆς ἐπαρκειᾶς. Τοιουτοτρόπως, ἡ ἀνθρωπότης εἰσέρχεται εἰς ἓνα νέον φαῦλον κύκλον καταστροφικῶν ἀδιεξόδων. Ἐπιβεβαιώνεται δέ τὸ λεχθέν, ὅτι ὁ homo sapiens καὶ σήμερον ἐξακολουθεῖ νὰ συμπεριφέρεται ἐκ παραλλήλου ὡς homo demens, ὡς ἄσοφος καὶ παράφρων.

Ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ καὶ τέκνα εὐλογημένα,

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, κατὰ μίαν θεολογικωτάτην διατύπωσιν, «δέν εἶναι ἀπλῶς χρήματα, χρῆσιμο ὑλικό γιὰ τίς ἀτομικὲς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πράγματα, δηλαδή πράξεις - πεπραγμένα ἐνός δημιουργοῦ Προσώπου». Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου εὐλογοῦν, ὑμνοῦν καὶ ὑπερυψοῦν Αὐτόν εἰς τοὺς αἰῶνας, οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν Του. Αὐτὸ τὸ μήνυμα ἐκφράζει ἡ μέριμνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι πρόγευσις ὅσων προσδοκῶμεν ὡς πραγματικότητα εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθ' ὁδὸν πρὸς τὰ Ἔσχατα, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία προσφέρει εἰς τὸν κόσμον ὡς ὁδηγὸν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καὶ τὴν ἀκλόνητον βεβαιότητα, ὅτι τὸ κακόν, ὑπὸ ὅλας τοῦ τὰς μορφὰς, δέν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Κατακλείοντες, εὐχόμεθα αἴσιον καὶ καρποτόκον τὸν νέον ἐκκλησιαστικὸν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, πρεσβείαις τῆς Ἁγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν ζωήρυτον χάριν καὶ τὸ μέγα ἔλεος τοῦ ποιητοῦ καὶ λυτρωτοῦ τῆς κτίσεως ὅλης, τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, Ὡ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

βκβ' Σεπτεμβρίου α'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν